

Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimas viešajame sektoriuje: misija įmanoma?

dr. Eglė Kavoliūnaitė-Ragauskienė

Vilnius 2025-02-06

Turinys

1. Viešųjų ir privačių interesų derinimas – tikslas ar priemonė?
2. Pagrindiniai interesų derinimo principai ir taisyklės;
3. Dažniausiai pasitaikančių interesų konfliktų rūšys;
4. Kokiomis priemonėmis įstaigoje vykdyti interesų konfliktų prevenciją?
5. Interesų derinimo taisyklių pažeidimo pasekmės;
6. Viešųjų ir privačių interesų derinimas praktikoje.

Ištrauka iš filmo „Tvin Pyksas“

- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Gal gali rekomenduoti man gerą, nebrangų viešbutį ar motelį? Tai tikrai neturi būti kažkas ypatingo.
- *Šerifas Haris S. Trumenas*: Galiu tau gauti gerą kainą viešbutyje „Didysis šiaurinis“.
- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Nes, juk žinai, manau čia būsiu kurį laiką, ir tie moteliai, jie žada gerą kainą, bet kai ten patenki, visiškai kita istorija. Man reikia tik lovos, vonios kambario, telefono, ir kartais televizoriaus tuo neįtikėtinu atveju, jei kokią dieną turėsiu galimybę anksti atsijungti.
- *Šerifas Haris S. Trumenas*: Galiu tau gauti gerą kainą viešbutyje „Didysis šiaurinis“.
- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Sutarta.

<https://memes.getyarn.io/yarn-clip/19d048d2-21f8-496c-8909-ef231543aa2c/text?ts=1501142435571>

Valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai (VTI):

Atsakomybė
Atvirumas
Efektyvumas
Kūrybingumas
Lankstumas
Lojalumas
Nesavanaudiškumas
Sąžiningumas ir nešališkumas
Padorumas
Pagarba žmogui ir valstybei
Politinis neutralumas
Profesionalumas
Teisingumas
Viešumas ir skaidrumas

Viešųjų ir privačių interesų derinimas - teisės aktais nustatytos procedūros, kuriomis siekiama sudaryti sąlygas atskleisti deklaruojančių asmenų privačius interesus, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, ir užkirsti kelią kilti interesų konfliktams bei plisti korupcijai.

Kokie nešališkumo ir interesų derinimo reikalavimai keliami miestų VVG nariams?

Kokios su nešališkumu ir interesų derinimu susijusios problemos dažniausiai kyla VVG narių veikloje?

Dėl Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo (VRM įsakymas 2024)

6. Asmenys, t. y. **miesto VVG administracijos darbuotojai** ir šiame punkte nurodytus sprendimus priimančių **miesto VVG valdymo organų nariai**, dalyvaujantys rengiant ir priimant miesto VVG sprendimus dėl Kvietimo dokumentų ar jų pakeitimų tvirtinimo, vietos plėtros PJP sąrašo ar jo pakeitimų tvirtinimo ir (ar) vietos plėtros strategijos keitimo (t. y. miesto VVG administracijos darbuotojai ir šiame punkte nurodytus sprendimus priimančių miesto VVG organų nariai), turi savo veikloje **užtikrinti viešųjų interesų viršenybę** ir Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo **įstatyme nustatyta tvarka deklaruoti arba būti deklaruojantys savo privačius interesus.**

7. **Visi vietos plėtros projektų naudos ir kokybės vertinimą atliekantys, su vietos plėtros projektų atranka ir (ar) vietos plėtros strategijos įgyvendinimu susijusius sprendimus priimančios ar jų priėmimo dalyvaujantys asmenys privalo deklaruoti galimą interesų konfliktą ir esant galimam interesų konfliktui nusišalinti.** Už privačių interesų deklaravimo kontrolę, interesų konfliktų valdymą ir sprendimų nešališkumo užtikrinimą miesto VVG yra atsakingas miesto VVG vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

Dėl Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo (VRM įsakymas 2024)

22.1. prieš miesto VVG priimant sprendimus, kuriais tvirtinami ar keičiami Kvietimo dokumentai, kiekvienas priimant miesto VVG sprendimą dalyvaujantis asmuo (miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl Kvietimo dokumentų tvirtinimo ar keitimo, narys) turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas pagal Taisyklių 3 priedą parengtą konfidencialumo ir **nešališkumo deklaraciją**, kuria įsipareigoja būti nešališkas, laikytis konfidencialumo ir **esant interesų konfliktui nusišalinti nuo dalyvavimo priimant miesto VVG sprendimą dėl Kvietimo dokumentų tvirtinimo ar jų pakeitimų**. Miesto VVG priimant sprendimą dalyvaujantis asmuo neprivalo patvirtinti savo nešališkumo ir konfidencialumo, jeigu jis jau vieną kartą yra šiame papunktyje nustatyta tvarka patvirtinęs savo nešališkumą ir konfidencialumą prieš miesto VVG priimant sprendimą dėl to paties Kvietimo dokumentų;

Dėl Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo (VRM įsakymas 2024)

34.1. prieš miesto VVG priimant sprendimus, kuriais tvirtinamas ar keičiamas vietos plėtros PĮP (projektų įgyvendinimų planų) sąrašas, kiekvienas miesto VVG sprendimo priėmime dalyvaujantis **asmuo** (miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl šio sąrašo sudarymo ar keitimo, narys) turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas pagal Taisyklių 3 priedą parengtą konfidencialumo ir **nešališkumo deklaraciją**, kuria įsipareigoja būti nešališkas, laikytis konfidencialumo ir **esant interesų konfliktui nusišalinti nuo dalyvavimo priimant miesto VVG sprendimą dėl vietos plėtros PĮP sąrašo sudarymo arba jo pakeitimo patvirtinimo**. Miesto VVG sprendimo priėmime dalyvaujantis asmuo neprivalo patvirtinti savo nešališkumo ir konfidencialumo, jeigu keičiamas vietos plėtros PĮP sąrašas ir asmuo jau yra šiame papunktyje nustatyta tvarka patvirtinęs savo nešališkumą ir konfidencialumą prieš miesto VVG priimant sprendimą dėl to paties Kvietimo vietos plėtros PĮP sąrašo tvirtinimo;

Dėl Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo (VRM įsakymas 2024)

84. **Prieš miesto VVG priimant sprendimus, kuriais tvirtinamas vietos plėtros strategijos keitimas,** kiekvienas priimant miesto VVG sprendimą dalyvaujantis asmuo (miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl vietos plėtros strategijos keitimo, narys) turi patvirtinti savo konfidencialumą ir **nešališkumą**, pasirašydamas pagal Taisyklių 3 priedą parengtą konfidencialumo ir **nešališkumo deklaraciją**, kuria įsipareigoja būti nešališkas, laikytis konfidencialumo ir **esant interesų konfliktui nusišalinti nuo dalyvavimo** priimant miesto VVG sprendimus dėl vietos plėtros strategijos keitimo patvirtinimo.

Dėl Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo (VRM įsakymas 2024)

29. Miesto VVG visuotinio susirinkimo ar kolegialaus valdymo organo nariai, dalyvaujantys priimant sprendimus tvirtinant vietos plėtros PĮP sąrašą, negali būti skiriami vietos plėtros PĮP vertintojais. Prieš pradėdamas vertinimą, vietos plėtros PĮP vertintojas turi **patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą**, pasirašydamas pagal Taisyklių 4 priedą parengtą konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas, laikytis konfidencialumo ir **esant interesų konfliktui nuo vertinimo nusišalinti**. Miesto VVG užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros PĮP nesukeltų interesų konflikto.

Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d.:

- valstybės tarnybos paskirtis – užtikrinti viešąjį interesą, kuris turi dominuoti privačių interesų atžvilgiu.
- turi būti išvengta viešųjų ir privačių interesų konfliktų
- neturi būti sudaromos prielaidos tokiems konfliktams kilti
- valstybės tarnybos teikiamos galimybės negali būti naudojamos asmeniniam pasipelnymui
- būtina išvengti nepagrįsto ir neteisėto interesų grupių poveikio, juo labiau spaudimo valstybės tarnautojams, priimančioms sprendimus vykdančiam viešąjį administravimą ir teikiančioms viešąsias paslaugas.

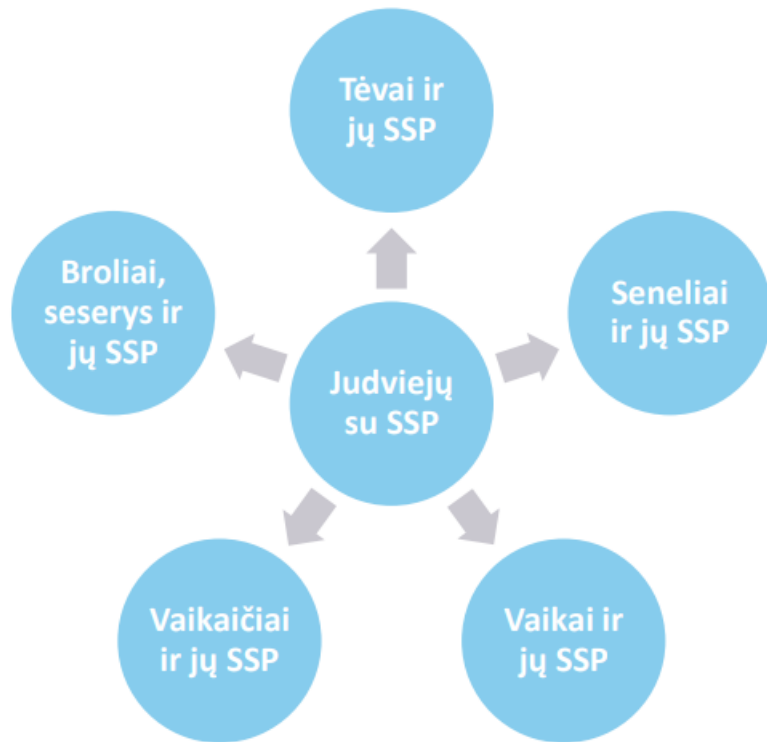

Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas (VPIDI):

Privatūs interesai – asmens (ar jam artimo asmens) asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas.

Viešieji interesai – visuomenės suinteresuotumas, kad deklaruojantys asmenys visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai.

Interesų konfliktas – situacija, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinių pavedimą, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais.

Artimi asmenys:

- asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris),
- jų ir paties asmens tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai, bei
- jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai.

Interesų konfliktas yra situacija, kai asmuo eidamas savo pareigas privalo atlikti tam tikrą veiksmą, tačiau tas veiksmas (veikla) yra susijęs ne tik su jo pareigomis, bet ir su jo privačiu interesu.

Sprendimas + privatus interesas = konfliktas

Sprendimas + privatus interesas + **veika** = **pažeidimas**

Vykdamt pareigas, reikia spręsti klausimus, susijusius su:

- Nuosavu/šeimos/giminių verslu
- Bendrovių turima nuosavybe
- (papildoma) Profesinė veikla
  - Naryste organizacijose
- Finansiniais/moraliniais įsipareigojimais kt. asmenims
  - Gautomis dovanomis
- Artimųjų darbu toje pačioje institucijoje
  - Ketinimais dėl naujo darbo
  - T. t.

Potencialus interesu
konfliktas:

- Įtraukti į deklaraciją
- Informuoti vadovą (pagal aplinkybes)

Realus interesu konfliktas:

- Įtraukti į deklaraciją (nebūtina, kai netikėtas vienkartinio pobūdžio interesu konfliktas, ir yra aišku, kad jis nepasikartos)
- Informuoti vadovą
- Nusišalinti nuo sprendimo priėmimo

Viešųjų ir privačių
interesų derinimas

Nepotizmas

Klientelizmas

Kronizmas

Labiausiai paplitusios korupcijos formos

7. Jūsų nuomone, kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje? Atsakymai „labai paplitę“ ir „paplitę“.

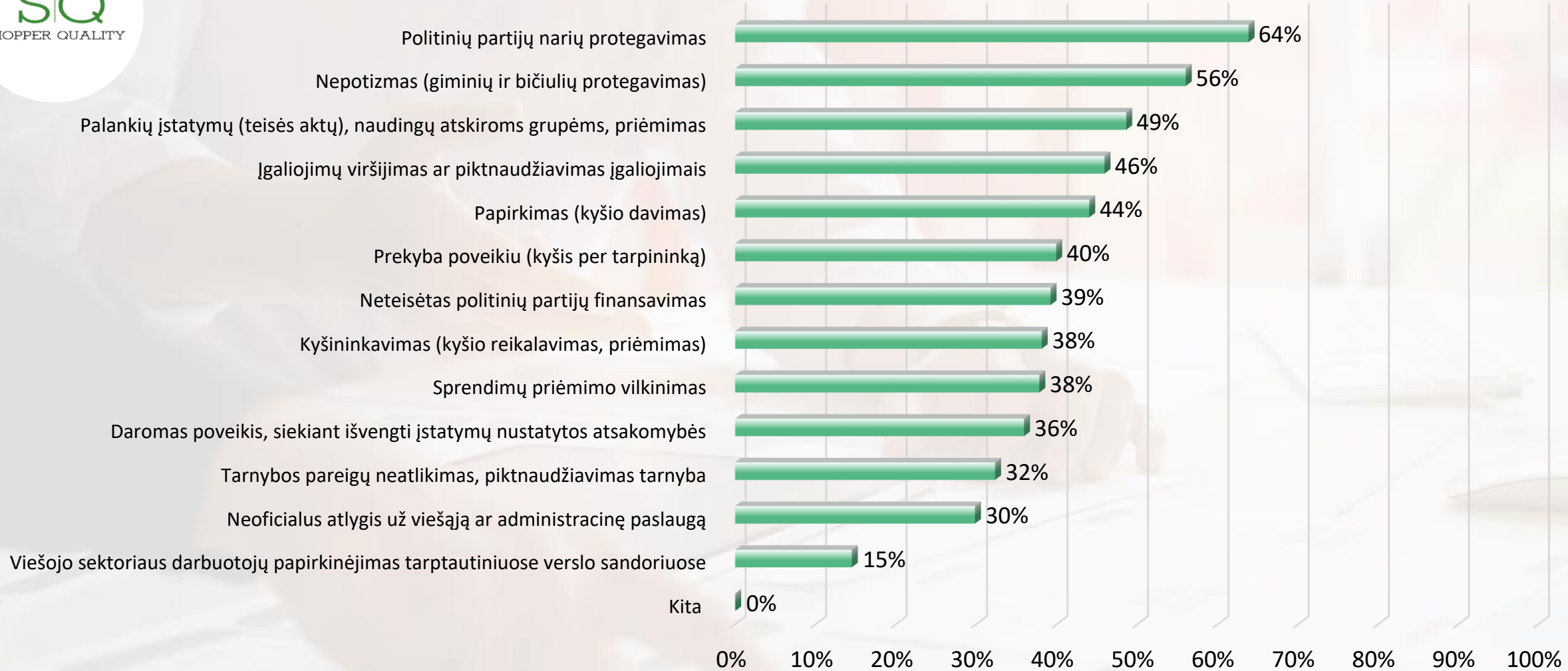
Labiausiai paplitusios korupcijos formos

7. Jūsų nuomone, kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje? (Atsakymai „labai paplitę“ ir „paplitę“)

Labiausiai paplitusios korupcijos formos

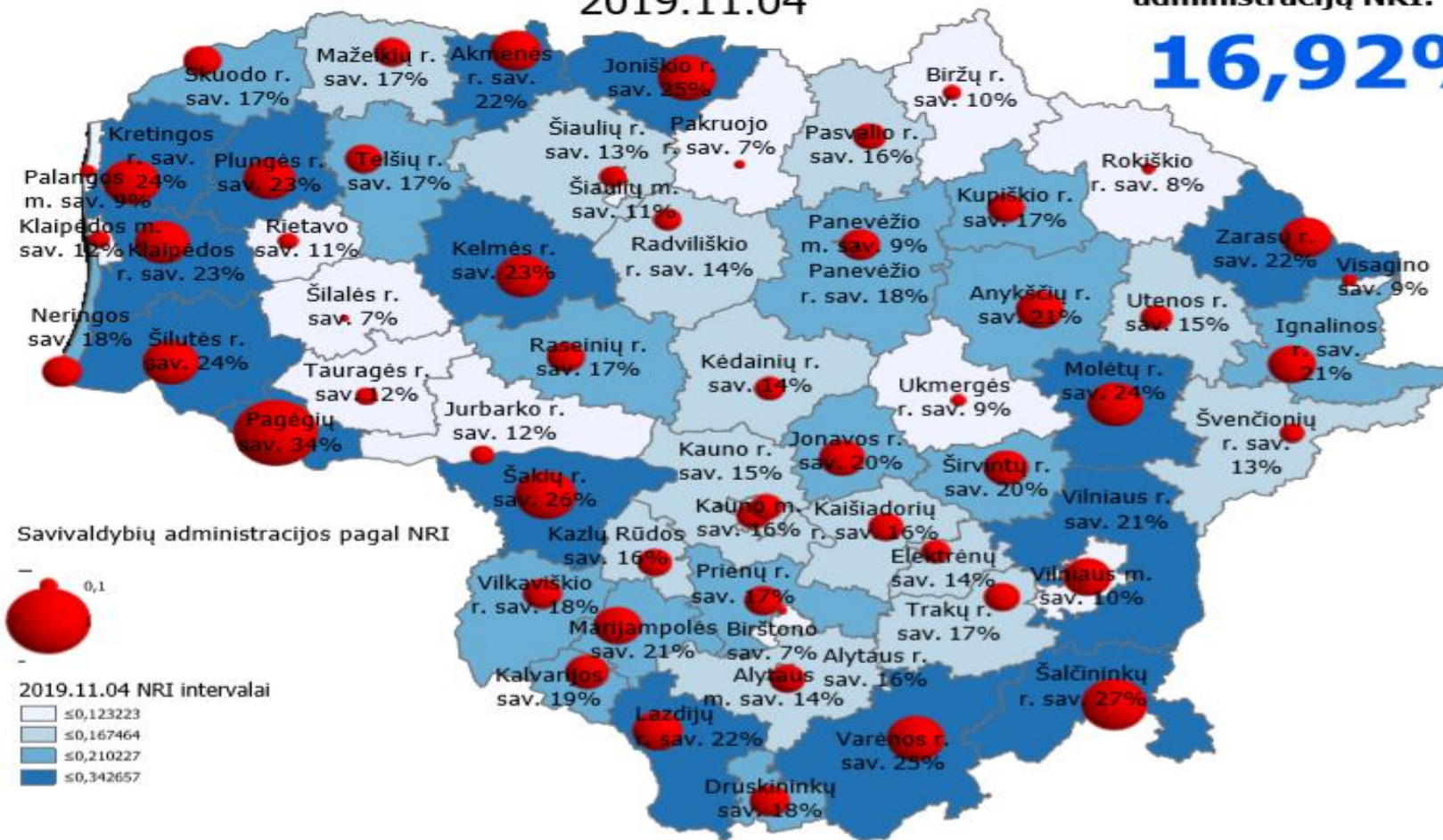

7. Jūsų nuomone, kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje? Atsakymai „labai paplitę“ ir „paplitę“.

Savivaldybių NRI rodikliai 2019.11.04

Vidutinis savivaldybių
administracijų NRI:

16,92%

Šaltinis: STT

Interesų derinimas:

- privataus intereso atsisakymas arba likvidavimas;
- nusišalinimas nuo klausimo sprendimo;
- priėjimo prie atitinkamos informacijos apribojimas;
- pavedimas atlikti funkcijas, nekeliančias interesų konflikto;
- tarnybinių pareigų ir atsakomybių pertvarkymas;
- visiškas (ne vienkartinis) atsisakymas atlikti pareigas, susijusias su privačiais interesais;
- atsistatydinimas (atleidimas) iš valstybinės tarnybos.

LVAT:

pažeidimui kvalifikuoti pakanka nustatyti, jog priimant sprendimą asmuo nepasielgė taip, kad nekiltų abejonių, jog egzistuoja toks konfliktas. Konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl valstybės tarnautojas, priimdamas sprendimus, privalo vengti net šališkumo regimybės (LVAT 2011 m. lapkričio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-261-3154/2011, 2013 m. kovo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-525-518/2013).

LVAT:

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo, jei turi asmeninį turtinį ar neturtinį interesą arba tokį interesą turi jam artimas asmuo, patenka į interesų konfliktą, kai jis šioje situacijoje privalo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą. Todėl jis turi elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra ir informuoti savo institucijos vadovą ar institucijos vadovo įgaliotą atstovą arba kolegialią valstybės ar savivaldybės instituciją, kurios nariu jis yra, ir asmenis, kurie kartu dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, apie esamą interesų konfliktą, pareikšti apie nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauti toliau rengiant, svarstant ar priimant sprendimą, kol klausimo neišspręs institucijos vadovas ar institucijos vadovo įgaliotas atstovas (LVAT 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1983-1062/2020).

Sprendžiant ar asmuo padarė viešųjų ir privačių interesų derinimo pažeidimą, būtina:

- 1) identifikuoti formaliuosius interesų konflikto požymius bei
- 2) nustatyti, ar buvo kilęs interesų konfliktas, ar asmuo turėjo asmeninį turtinį ar neturtinį interesą arba tokį interesą turėjo jo artimas asmuo, kai jis būtent šioje situacijoje turėjo priimti sprendimą ar dalyvauti jį priimant, ar įvykdyti pavedimą (LVAT 2020 m. birželio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA1983-1062/2020).

VPIDĮ įtvirtinti reikalavimai, draudimai bei apribojimai yra formalaus pobūdžio, todėl ir šių nuostatų pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti aplinkybę, kad valstybės politikas tik atliko VPIDĮ įtvirtintus draudžiamuosius veiksmus.

LVAT:

Vertinant, ar buvo pažeista VPIDĮ 11 straipsnio 1 dalis, būtina išsiaiškinti faktinę aplinkybę, ar asmuo dalyvavo rengiant, svarstant, priimant ar kitaip paveikiant sprendimus (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2312/2011; 2011 m. spalio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-63-2861/2011; 2012 m. rugsėjo 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-662-2728/2012).

VPIDĮ pažeidimui konstatuoti nėra būtina nustatyti, jog asmuo savo privačius interesus įgyvendino viešųjų interesų sąskaita, užtenka to, kad jis neįvykdė VPIDĮ 11 straipsnyje įtvirtintos pareigos nusišalinti nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą (LVAT 2011 m. birželio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2312/2011, 2011 m. spalio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A492-3330/2011, 2012 m. rugsėjo 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A662-2728/2012 ir kt.).

LVAT: dėl pareigos nusišalinti svarbos

LVAT yra vertinės situacija, kada atsiranda tam tikrų valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša: viena vertus, toks asmuo turi pareigą atlikti savo tiesiogines tarnybines funkcijas, kita vertus, privalo vengti interesų konflikto. Kaip turi būti sprendžiama ši valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigų priešprieša, yra nustatyta VPIDĮ. Pagal šio įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalis, minėtoji pareigų priešprieša sprendžiama suteikiant viršenybę pareigai vengti interesų konflikto (LVAT 2010 m. lapkričio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1422/2010).

LVAT: dėl privataus intereso įvardijimo

Pripažįstant, kad deklaruojančio asmens veiklai daro įtaką interesų konfliktas, kiekvienu atveju būtina aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kokios faktinės aplinkybės patvirtina buvus konkretų asmens turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėliojimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galbūt turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A442-1009/2014).

VTEK: deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo nepriėmimo kriterijai

Pagal šiuos kriterijus institucijos vadovas ar jo įgaliotas atstovas, arba kolegiali valstybės ar savivaldybės institucija motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti asmenį toliau dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimą:

1. institucijos vadovo ar jo įgalioto atstovo, institucijos ar įstaigos vadovą į pareigas priimančio ar skiriančio subjekto arba kolegialios valstybės ar savivaldybių institucijos vertinimu asmens, pareiškusio nusišalinimą, nurodytos aplinkybės nėra pakankamas pagrindas interesų konfliktui kilti;
2. priėmus privačius interesus deklaruojančio asmens pareikštą nusišalinimą neliktu galimybių priimti sprendimą;
3. svarstomas klausimas susijęs su institucijų, įstaigų, įmonių ar bendrovių viešosiomis paslaugomis (pvz., švietimo, sveikatos priežiūros, telekomunikacijų, šilumos energijos, vandens tiekimo, komunalinėmis ir pan.), kuriomis naudojasi privačius interesus deklaruojantis asmuo ar jo artimi asmenys, išskyrus atvejus, kai:
  - 3.1. priėmus sprendimą šie asmenys tokiomis paslaugomis naudotųsi išskirtinėmis sąlygomis ir pasiūlymais, suteiktais dėl privačius interesus deklaruojančio asmens, einamų pareigų, arba
  - 3.2. nagrinėjamas klausimas akivaizdžiai ir tiesiogiai susijęs su privačius interesus deklaruojančio asmens ar jam artimų asmenų privačiais interesais.

Kiekvienas nusišalinimo priėmimo (nepriėmimo) atvejis turi būti svarstomas individualiai (atskirai), įvertinant visas pateiktas aplinkybes, galinčias lemti interesų konfliktą.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDĮ:

Deklaracijos turinys:

- Vardas pavardė, a.k., darbovietė ir pareigos;
- Sutuoktinio duomenys;
- Duomenys apie paties/sutuoktinio turimas akcijas;
- **Privatūs interesai, galintys atsirasti dėl:**
  - Asmens/sutuoktinio dalyvavimo juridinių asmenų veikloje;
  - Sandorių, kurie viršija 3 000 EUR;
  - Dėl asmens/artimų asmenų narystės ar pareigų juridinių asmenų veikloje;
  - Dėl kitų duomenų.

Taikomi apribojimai:

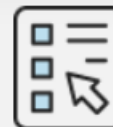
- Pareiga nusišalinti;
- Teisės atstovauti apribojimai;
- Dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimai (150 EUR);
- Pareiga pranešti apie naują darbovietę;
- Apribojimai pasibaigus tarnybai: apribojimai dirbti, sudaryti sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis, atstovavimo apribojimai

Privačių interesų registras

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDĮ:

- **Deklaruojantys asmenys:** nebaigtinis sąrašas (sprendžia viešojo sektoriaus įstaigos vadovas)
- **Deklaracijos teikimas:** 30 k.d. nuo priėmimo/paskyrimo
- **Deklaracijos keitimas/pildymas:** 30 k.d. nuo aplinkybių pasikeitimo
- Deklaracijos pildomos **PINREG:** <https://pinreg.vtek.lt/>
- Deklaracijas **gali tikrinti** – vadovas, perkančiojo subjekto vadovas, VTEK.
- Deklaracijų **duomenys yra vieši** išskyrus 1) įslaptintų asmenų duomenis ir 2) a.k., spec kategorijų duomenys ir su trečiaisiais asmenimis susiję asmens duomenys.

Privačių interesų deklaravimas

- 🔗 [Ieškoti deklaracijų](#)
- 🔗 [Deklaruoti](#)
- [Kas turi deklaruoti](#)
- [Ką reikia deklaruoti](#)
- [Kaip deklaruoti](#)
- [Išaiškinimai dėl deklaravimo](#)
- [Deklaracijos neviešinimas](#)
- [Kontroliuojantiems deklaravimo procesą](#)
- [Susijusi teisinė informacija](#)
- [Apie PINREG \(Privačių interesų registrą\)](#)

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Teisės atstovauti apribojimai

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo neturi teisės atstovauti valstybei ar savivaldybei arba institucijai ar įstaigai:

- 1) tvarkydamas reikalus su fiziniais ar juridiniais asmenimis, iš kurių jis ar jam artimi asmenys gauna bet kokių pajamų;
- 2) tvarkydamas reikalus su juridiniais asmenimis, kuriuose jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse.

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo neturi teisės atstovauti fiziniais ar juridiniams asmenims ir ginti jų interesų institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis dirba, o jei įstaiga, kurioje jis dirba, priklauso įstaigų sistemai, – bet kurioje tos įstaigų sistemos įstaigoje.

Išimtys:

- 1) Atstovaujama pagal įstatymą
- 2) Astovaujama kitai darbovietai viešajame sektoriuje.

Vadovas ar jo įgaliotas asmuo priima sprendimą dėl išimties taikymo ir paskelbia viešai.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pareiga raštu informuoti apie susitarimą

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo privalo nedelsdamas raštu informuoti savo institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį apie tai, kad jis priėmė siūlymą pereiti į kitą darbą.

Institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, nustatęs, kad šis asmuo yra artimai tarnybos santykiais susijęs su būsimuoju darbdaviu, turi nedelsdamas imtis priemonių, kad būtų pašalinta interesų konflikto grėsmė.

Viešųjų ir privatųjų interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Apribojimai dirbti

Asmuo, eidamas pareigas valstybinėje tarnyboje per paskutinius vienus darbo einant šias pareigas metus tiesiogiai rengė, svarstė ar priėmė sprendimus, susijusius su juridinio asmens (nepaisant jo teisinės formos ir nuosavybės) veiklos priežiūra ar kontrole, arba sprendimus, kuriais šiam juridiniam asmeniui buvo skirta lėšų iš Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir pinigų fondų, ar kitus su turtu susijusius sprendimus, baigęs eiti pareigas valstybės tarnyboje vienus metus negali eiti pareigų aukščiau nurodytame juridiniame asmenyje, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Apribojimai sudaryti sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, ar juridinis asmuo, kuriame jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse, vienus metus neturi teisės sudaryti sandorių su institucija ar įstaiga, kurioje paskutinius metus šis asmuo dirbo, ir naudotis šios institucijos ar įstaigos teikiamomis individualiomis lengvatomis.

Minėti apribojimai netaikomi dėl:

- 1) sandorių, kurie buvo sudaryti anksčiau, negu asmuo pradėjo dirbti valstybinėje tarnyboje, arba yra pratęsimi
- 2) sandorių, kurie sudaromi viešo konkurso būdu, ir
- 3) sandorių, kurių suma per metus neviršija 5 000 eurų.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Atstovavimo apribojimai

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, vienus metus negali atstovauti fiziniams asmenims (išskyrus atstovavimą pagal įstatymą ar kitos viešojo sektoriaus darbuočių atstovavimą) ar juridiniams asmenims toje institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis paskutinius vienus metus dirbo, o jei įstaiga, kurioje jis paskutinius metus dirbo, priklauso įstaigų sistemai, – bet kurioje šios įstaigų sistemos įstaigoje.

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, vienus metus negali atstovauti fiziniams ar juridiniams asmenims institucijose ir įstaigose klausimais, kurie buvo priskirti jo tarnybinėms pareigoms.

Atskiru sprendimu VTEK gali patvirtinti leidimą netaikyti apribojimų dėl darbo, sandorių/lengvatų ar atstovavimo.

Atsakomybė

- Tarnybinę etiką pažeidę asmenys:
- Dėl deklaravimo pareigos pažeidimo - 1 metus negali būti skatinami,
- Dėl kitų pažeidimų – 1 metus skatinami ar skiriami į aukštesnes/lygiavertes pareigas.

Šiurkštus tarnybinės etikos pažeidimas:

- asmeniui jau buvo pateiktos išankstinės rašytinės rekomendacijos, nuo kokių sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo jis privalo nusišalinti;
- įstatymo nuostatos pažeistos pakartotinai per vienerius metus nuo tos dienos, kurią asmuo buvo pripažintas pažeidęs įstatymą;
- VPIDĮ nuostatos pažeistos dėl interesų konflikto, kurio aplinkybėmis deklaruojantis asmuo (ar jam artimas asmuo) realizavo savo privatų interesą

ATSAKOMYBĖ ŠIURKŠČIAI PAŽEIDUS TARNYBINĘ ETIKĄ:

- TREJUS METUS NUO PAŽEIDIMO PAAIŠKĖJIMO DIENOS NEGALI BŪTI SKATINAMI, PRIIMAMI, SKIRIAMI AR RENKAMI Į AUKŠTESNES PAREIGAS
- ASMENYS, ATLEISTI UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMĄ IŠ PAREIGŲ, TREJUS METUS NUO ATLEIDIMO IŠ PAREIGŲ DIENOS NEGALI BŪTI PRIIMAMI, SKIRIAMI AR RENKAMI Į PAREIGAS VALSTYBINĖJE TARNYBOJE.

Atsakomybė

Korupcijos prevencijos įstatymas:

Priimant asmenį į pareigas, STT įstaigos vadovui pateikia informaciją apie:

asmens padarytus teisės aktų, reglamentuojančių tarnybinės etikos ir elgesio normas, pažeidimus, kai nuo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas padaręs šį pažeidimą, įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau **kaip penkeri metai**

Jeigu iš STT gautos informacijos matyti, kad asmuo neatitinka jo tarnybą ar darbą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytų nepriekaištingos reputacijos ar kitų specialiųjų reikalavimų, kurių neatitinkantis asmuo negali eiti atitinkamų pareigų, asmenį atsisakoma teikti ar skirti į pareigas arba jis atleidžiamas iš pareigų jo darbą ar tarnybą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka.

VPIDĮ: Jeigu asmuo per vienus metus (šturkštaus pažeidimo arba atleidimo už įstatymo pažeidimą atvejais – per trejus metus) nuo tos dienos, kurią buvo pripažintas pažeidusiu šio įstatymo reikalavimus, nebuvo dar kartą pripažintas padariusiu šio įstatymo pažeidimą, laikoma, kad jis šio įstatymo nėra pažeidęs.

Kokiomis priemonėmis organizacijoje vykdyti interesų konfliktų prevenciją?

- Aiškios gairės darbuotojams/nariams apie būtinus atlikti veiksmus
- Mokymai/paaiškinimai apie pareigą laiku ir teisingai deklaruoti galimus ir realius interesų konfliktus
- Deklaracijų kontrolė

Esate valstybės paramą skirstančio įstaigos padalinio vadovas.

Sužinote, kad vienas jūsų padalinio darbuotojas dalyvauja svarstant paraišką, kurią pateikė organizacija, kurioje jis prieš 2 metus dirbo.

Su buvusiais kolegomis jis palaiko gerus asmeninius santykius. Apie savo ryšius šis darbuotojas nebuvo viešai deklaravęs, taip pat nenusišalino atliekant vertinimą.

Svarstote galimybę šį darbuotoją konkretaus konkurso vertinime pakeisti kitu padalinio darbuotoju. Tačiau vienintelis darbuotojas, kuriuo būtų galima jį pakeisti, yra viešai deklaravęs, kad šiuo metu jo sutuoktinė dirba vienoje konkurse dalyvaujančioje organizacijoje.

Kaip pasielgsite?

Įstaigos konkurse į pareigas dalyvavo 10 žmonių. Atranką vykdžiusių darbuotojų sprendimu šį konkursą laimėjo kvalifikuota, stiprų išsilavinimą bei darbo patirtį turinti kandidatė, savo asmeninėmis ir dalykinėmis savybėmis lenkianti kitus kandidatus.

Po konkurso, dar nesudarius sutarties, paaiškėja, kad laimėjusi kandidatė yra vieno iš aukštesnio lygmens vadovų giminaitė (dukterėčia). Atranką vykdę darbuotojai konkurso metu šios informacijos nežinojo.

Atliekate organizacijų paraiškų gauti valstybės paramą vertinimą. Iš vienos organizacijos, kurios paraiškos vertinimas jums nepateko, vadovo gaunate dovaną šv. Kalėdų proga. Kaip elgsitės?

Atliekate organizacijų paraiškų gauti valstybės paramą vertinimą. Vienos vertinamos organizacijos valdybos nario žmona jus kviečia į jubiliejų. Kaip pasielgsite?

Dovanos

VPIDĮ:

Asmuo ar jam artimas asmuo negali priimti **dovanų ar paslaugų**, jeigu tai **susiję su asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis**.

Šis apribojimas netaikomas dėl **ne didesnės negu 150 eurų vertės** dovanų, gautų pagal **tarptautinį protokolą ar tradicijas**, kurios įprastai yra susijusios su deklaruojančio asmens tarnybinėmis pareigomis, taip pat dėl **reprezentacijai skirtų** dovanų su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai **paslaugomis yra naudojamosi tarnybiniais tikslais**.

VPIDĮ:

Kai viršija 150 Eur vertę, dovanos yra **laikomos valstybės ar savivaldybės nuosavybe**. Tokios dovanos įvertinamos ir **saugomos institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka**, vadovaujantis **Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais**.

VTEK: ribojimas priimti dovanas netaikomas:

1. 150 eurų vertės neviršijančioms dovanoms, gautoms pagal tarptautinį protokolą;
2. 150 eurų vertės neviršijančioms dovanoms, gautoms pagal tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su asmens tarnybinėmis pareigomis;
3. 150 eurų vertės neviršijančioms reprezentacijai skirtoms dovanoms su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika;
4. paslaugoms, kuriomis naudojama tarnybiniais tikslais.

VPIDĮ:

Dovana - bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė (daiktai, paslaugos, pramogos, nuolaidos, dovanų čekiai, svetingumas, paskolos, t.t.)

Paslauga - bet kokia ekonominė gėrybė, tenkinanti vartotojo poreikius, bet neturinti materialios formos. Jos negalima išsaugoti, todėl ji dažniausiai suvartojama gavimo metu. Paslaugos paprastai gali apimti mokymus, transporto, apgyvendinimo, maitinimo išlaidas ir pan.

Tradicija - istoriškai susiklostančių ir žmonių įvairiose bendrijose (visuomenėje, socialinėse grupėse) įsitvirtinančių kultūros formų (papročių, apeigų, vaizdinių, idėjų, simbolių, socialinių normų ir vertybių, religinių tikėjimų, mąstysenos, elgsenos ir kitų) išsaugojimas, perdavimas iš kartos į kartą. Tradicijos lemia kultūros išliekamumą ir vienovę.

EBPO gairės:

(angl. „GIFT“: **Genuine-Independent-Free-Transparent**):

- **Nuoširdumas.** Ar dovana tikra, dovanojama iš dėkingumo dėl to, kad atlikau savo, kaip viešojo sektoriaus atstovo, funkcijas, ir ne dėl to, kad prašiau ar skatinau dovanoti?
- **Nepriklausomumas.** Jei priimsiu šią dovaną, ar protingam (ang. reasonable) žmogui galėtų kilti abejonių dėl mano nepriklausomumo ateityje dirbant darbą, ypač jei dovanojęs dovaną asmuo susijęs su sprendimu, kurį aš galiu priimti?
- **Laisvumas.** Jei priimsiu šią dovaną, ar būsiu laisvas(-a) nuo bet kokių įsipareigojimų kaip nors už tai atsilyginti dovaną įteikusiam asmeniui ar jo (jos) šeimai, draugams ar bendradarbiams?
- **Skaidrumas.** Ar aš pasirengęs skaidriai deklaruoti šią dovaną ir jos šaltinį savo institucijai ir jos klientams, savo bendradarbiams, žiniasklaidai ir visai visuomenei?

VTEK siūlo apsvarstyti:

- Kodėl ši dovana siūloma man?
- Kokie santykiai mane sieja su dovanotoju?
- Ar tai vienkartinė dovana, ar iš to paties asmens dovanų gaunu dažnai?
- Dėl kokių motyvų priimčiau šią dovaną?
- Ar mano elgesys nepaskatino dovanos teikėjo mane apdovanoti?
- Kaip ši dovana gali paveikti mano nešališkumą? Ar nesijausiu įsipareigojęs(-usi) dovanotojui?
- Ar galėčiau gautą dovaną deklaruoti viešai? Kaip tokią dovaną įvertintų kolegos, visuomenė ir žiniasklaida?

Ar valstybės tarnautojas gali oficialaus renginio metu iš užsienio šalies institucijos atstovų priimti alkoholio butelį, kuris teikiamas kartu su kitomis reprezentacijai skirtomis dovanomis?

Pavaldinys kviečia savo vadovę pietų ir siūlo sumokėti už jos pietus. Kaip turėtų reaguoti vadovė? Kaip būtų priešingoje situacijoje?

Darbuotojas iš komandiruočių užsienyje kiekvieną kartą savo vadovui parveža suvenyrą, kurio vertė yra 30 Eur ar mažiau. Ar vadovas gali priimti tokias dovanas?

Kasmet kolegos vadovui gimtadienio proga dovanoja bendrą dovaną. Ar vadovas gali tokias dovanas priimti?

Vyksta ministerijai pavaldžios įstaigos jubiliejus. Iškilmių metu ministerijos atstovas padovanoja įstaigos vadovui paveikslą. Ar šis gali priimti tokią dovaną?

Jūsų darbovietai pavaldžios įstaigos darbuotojas kviečia jus į savo žmonos jubiliejų. Kaip elgsitės?

Seime apsilankiusi vaikų grupė Seimo kanceliarijos tarnautojui, kuris vedė ekskursiją, padovanojo savo pačių pagamintą Lietuvos vėliavą. Ar gali tarnautojas tokią dovaną priimti?

Pietaujate su neregistruotu lobistu. Ar gali lobistas už jus sumokėti?

Dovanų politika

Dovanų registras

Ar jo reikia?

Apie ką reikėtų
pagalvoti?

**VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS IR APSKRIČIŲ VALSTYBINIŲ MOKESČIŲ INSPEKCIJŲ
GAUTŲ DOVANŲ REGISTRAS**

Eil. Nr.	Data	Dovana (pateikiamas dovanos aprašymas)	Dovanojimo aplinkybės (vieta, laikas, dovanojimo priežastis ir pan.)	Dovanotojas	Dovanos gavėjas	Nustatyta dovanos vertė	Dovanos statusas	Pastabos
1.	2023-01-09	Puodelis su logotipu (3 vnt.) ir kortelių dėklas su logotipu (3 vnt.)	LR Specialiųjų tyrimų tarnyba įteikė dovanas, kurias atsiuntė paštu, laimėjusiems Tarptautinės antikorupcijos dienos paminėjimo renginyje „Dovanų politika“.	LR Specialiųjų tyrimų tarnyba	Panevėžio AVMI 3 struktūrinio padalinio vyriausieji specialistai	30 Eur	Reprezentacinė dovana (LR Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 str. 2 d.)	Dovana pripažinta dovanos gavėjo nuosavybe
2.	2023-01-25	Puodelis (1 vnt.), arbata (1 vnt.), pieštukas (1 vnt.) ir tušinukas (1 vnt.)	2023-01-25 Užimtumo tarnybos prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau - UT prie LR SADM) Šiaulių jaunimo užimtumo skyriaus patalpose įvyko susitikimas, kurio metu UT prie LR SADM Šiaulių jaunimo užimtumo skyriaus atstovas įteikė reprezentacines dovanas. Susitikimas vyko dalyvaujant UT projekte „Jaunimo socialinių kompetencijų didinimas“ ir vykdamą VMI sąmoningumo ugdymo strategiją, šviečiant būsimuosius mokesčių mokėtojus.	Užimtumo tarnybos prie LR SADM Šiaulių jaunimo užimtumo skyrius	Šiaulių AVMI struktūrinio padalinio vadovas	17 Eur	Reprezentacinė dovana (LR Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 str. 2 d.)	Dovana pripažinta dovanos gavėjo nuosavybe

Dovanų politika

Dovanos vs. neteisėtas atlygis

STT:

- Istaigos dovanų, taip pat reprezentacijai skirtų dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo tvarkos aprašas:

<https://www.stt.lt/lt/doclib/gynu08vr4355herz6qa42a176es3cs1f>

- Veiksmų įstaigoje gavus neteisėtą atlygį tvarkos aprašas:

<https://www.stt.lt/lt/doclib/wtkokxpfn4kdhbz999dzupugvfk53qcu>

Ačiū už dėmesį!
